

Jongeren en huiswerk

Een literatuuronderzoek en inventarisatie naar de manier waarop jongeren met huiswerk omgaan en het aanbod en de behoefte aan huiswerkbegeleiding.

Sociaal Geografisch Bureau
gemeente Dordrecht

drs. I.A.C. Soffers
A. van der Linden

juni 2005

Colofon

Opdrachtgever	Afdeling Onderwijs en Welzijn
Tekst	Sociaal Geografisch Bureau
Drukwerk	Stadsdrukkerij
informatie	Gemeente Dordrecht
	Sociaal Geografisch Bureau (SGB)
	Postbus 8
	3300 AA DORDRECHT
	telefoon: (078) 639 64 65
	www.sociaalgeografischbureau.nl

Het overnemen van delen van de tekst is toegestaan onder voorwaarde van duidelijke bronvermelding

Inhoud

Samenvatting en conclusies	5
1 Inleiding	11
1.1 Doel van het onderzoek.....	11
1.2 Opzet en uitvoering.....	11
2 Jongeren over huiswerk	13
2.1 Inleiding.....	13
2.2 Tijdsbesteding.....	13
2.3 Inzet en motivatie.....	14
2.4 Huidige hulp bij huiswerk.....	15
3 Aanbod huiswerkbegeleiding	17
3.1 Aanbod algemeen.....	17
3.2 Aanbod in Dordrecht.....	17
4 Landelijke en lokale behoeftepeilingen huiswerkbegeleiding	25
4.1 Landelijke behoeftepeiling	25
4.2 Lokale behoeftepeiling	25
5 Concluderend	27
Bijlage 1 Extra tabellen	31

Samenvatting en conclusies

Hoe gaan jongeren om met hun huiswerk? Bestaat er behoefte aan huiswerkbegeleiding en zo ja, is er voldoende aanbod aan huiswerkbegeleiding? Dit zijn vragen die de commissie Onderwijs en Welzijn van de gemeente Dordrecht beantwoord wil zien. Vandaar dat de afdeling Onderwijs & Welzijn van de gemeente Dordrecht het Sociaal Geografisch Bureau opdracht heeft gegeven hier een onderzoek naar te doen. Het hoofddoel van dit onderzoek is richting geven aan het te voeren beleid van de gemeente Dordrecht ten aanzien van aanvullende maatregelen op het gebied van jeugdbeleid en huiswerkbegeleiding. Dit bereiken we door middel van het volgende onderliggende doelen:

inzicht verkrijgen in:

- De manier waarop jongeren met huiswerk omgaan en de gemiddelde tijdsbelasting van huiswerk.
- De behoefte aan extra huiswerkbegeleiding buiten de bestaande ondersteuning op school.
- Het aanbod aan huiswerkbegeleiding (landelijke mogelijkheden en specifiek in Dordrecht).

Onderzoeksopzet

Bij het opstellen van de onderzoeksopzet is gebleken dat het onderzoek het beste in twee fasen uitgevoerd kan worden. In fase 1 kijken we of een literatuuronderzoek en inventarisatie voldoende informatie oplevert om het doel van het onderzoek te bereiken. Onderdelen van deze fase 1 zijn: het in kaart brengen van het aanbod aan huiswerkbegeleiding (op school en particulier), het inventariseren van bestaand landelijk en lokaal onderzoek naar de behoefte aan huiswerkbegeleiding en het geven van een globale beeld van de manier waarop jongeren met huiswerk omgaan en de mate waarin zij hier hulp bij krijgen aan de hand van twee bestaande brede onderzoeken onder Dordtse jongeren¹. Dit onderzoeksrapport bevat de bevindingen van fase 1 en is tevens de afsluiting van fase 1. Op basis van de uitkomsten van fase 1 in samenhang met andere beleidsafwegingen beslist de opdrachtgever of het nodig is om fase 2 uit te voeren; een schriftelijke enquête naar de behoefte aan huiswerkbegeleiding onder leerlingen en ouders.

Jongeren over huiswerk

Leerlingen besteden over het algemeen aardig wat tijd aan huiswerk: 91% maakt meer dan 1 keer per week of zelfs elke dag huiswerk. Veel leerlingen zijn er gemiddeld 1 of 2 uur per dag mee bezig en 1 op de zes leerlingen 3 uur, 4 uur of langer. Dit laatste komt bij een kwart van de HAVO/VWO-leerlingen voor. Veel leerlingen kunnen altijd bij iemand terecht die hen bij hun huiswerk kan helpen, maar bij een kwart van de leerlingen (25%) is dit niet het geval. Dit laatste komt vaker voor onder VMBO-leerlingen (31%) en onder Turkse en Marokkaanse jongeren (beide 36%).

Een grote meerderheid van de leerlingen doet zijn best op het maken van het huiswerk (87%). Zowel op het VMBO als op HAVO/VWO zegt een op de zeven leerlingen (13% á 14%) niet z'n best te doen. Vrijwel alle leerlingen (97%) zeggen dat hun ouders het belangrijk vinden dat zij hun best doen op hun huiswerk. Ruim acht op de tien ouders (83%) vragen hen ook regelmatig of zij hun huiswerk al hebben gemaakt. Deze zaken verschillen niet tussen leerlingen van verschillende opleidingstypen of verschillende etniciteit.

Aanbod huiswerkbegeleiding

Er zijn verschillende aanbieders van huiswerkbegeleiding. Een zoektocht op internet wijst uit dat er vaak wordt verwezen naar de internetsite www.huiswerkbegeleiding.nl. Deze site geeft voor heel Nederland een overzicht van huiswerkinstituten en remedial teachers. Leerlingen of ouders die op zoek zijn naar huiswerkbegeleiding kunnen hier aanbieders vinden. Echter lang niet alle aanbieders staan vermeld op deze site. De verschillende soorten instanties die

huiswerkbegeleiding aanbieden, zijn te groeperen in de volgende categorieën:

- Scholen
- Particulier aanbod
- Overig aanbod (bijvoorbeeld aanbod op internetsites, aanbod in moskeeën en aanbod op zogenaamde weekendscholen)

Aanbod in Dordrecht op scholen

Middels een telefonische inventarisatie bij de scholen voor voortgezet onderwijs in Dordrecht, hebben we een beeld gekregen van hoe scholen met huiswerk en huiswerkbegeleiding omgaan. In overzicht 0.1 staat een beknopte weergave van de kernpunten hiervan.

Op alle scholen komt het voor dat leerlingen huiswerk mee naar huis nemen. Ook op scholen met huiswerkvrij of huiswerkluw onderwijs gebeurt dit. Op deze scholen wordt wel gestimuleerd om al het huiswerk op school te maken, maar in de praktijk is er toch een aanzienlijk deel van de leerlingen dat werk mee naar huis neemt.

Op vrijwel alle scholen is er enige vorm van huiswerkbegeleiding, alleen op het Wartburg College is dit niet het geval. De overige scholen bieden ofwel na schooltijd een aparte voorziening voor huiswerkbegeleiding (5 van de 11 locaties), ofwel tijdens schooltijd gelegenheid tot het maken van huiswerk onder begeleiding van een docent in de klas of in een apart lokaal (dat soms "studiehuis" wordt genoemd). Het komt ook voor dat schoollocaties geen aparte voorziening voor huiswerkbegeleiding bieden, maar wel voor bijles (Insula College, Prof. Gunningplein en Halmaheiraplein). Dit is echter niet het aanbod waar dit onderzoek zich op richt.

De schoollocaties die een aparte vorm van huiswerkbegeleiding na schooltijd hebben, bieden dit soms gratis aan (Wellant College) en soms moeten de ouders daar voor betalen (Insula College, Prins Maurits, Mavo-Stek, Johan de Witt Gymnasium). Op sommige schoollocaties zit de huiswerkklas vol en op sommige scholen is de maximale capaciteit nog niet bereikt. Sommige schoollocaties verwijzen leerlingen wel eens door naar andere huiswerkinstituten, meestal op verzoek van de ouders. Slechts één schoollocatie (SDL, Sterrenburg) zegt behoefte te hebben aan extra voorzieningen voor huiswerkbegeleiding. Hierbij is niet gespecificeerd of zo'n voorziening op de eigen school moet komen of dat een externe partij dit moet verzorgen. De meeste scholen hebben geen behoefte aan extra voorzieningen voor huiswerkbegeleiding. Scholen vinden huiswerkbegeleiding de verantwoordelijkheid van de school. Redenen die enkele scholen noemen voor hun gebrek aan extra behoefte:

- De school redt het met de voorzieningen die ze op het moment zelf hebben.
- Leerlingen zouden hun huiswerk eigenlijk zo veel mogelijk op school moeten maken (bij huiswerkvrij of huiswerkluw onderwijs).
- Voor HAVO/VWO-leerlingen zou huiswerkbegeleiding niet nodig hoeven zijn.

Overzicht 0.1 Kernpunten aanbod en behoefte huiswerkbegeleiding volgens schoollocaties in Dordrecht

schoollocatie	huiswerkbegeleiding tijdens lestijd?	aparte huiswerkbegeleiding na schooltijd op school?	maximale capaciteit bereikt van de aparte huiswerkbegeleiding na schooltijd?	verwijzen naar andere huiswerkbegeleidingsinstututen?	behoefte aan extra voorzieningen voor huiswerkbegeleiding?
SDL, (1) Titus Brandsma	ja	nee	n.v.t.	nee	nee
SDL, (1) Sterrenburg	ja	nee	n.v.t.	nee	ja
SDL, (1) Overkampweg	ja	nee	n.v.t.	ja, meestal alleen op verzoek van ouders	nee
Insula College, Prof.Gunningplein	ja	nee	n.v.t.	ja	nee
Insula College, Prins Maurits	ja	ja (tegen betaling)	ja	nee	nee
Insula College, Koningsstraat	niet structureel	deels, alleen kortdurend in de brugklas (max. 8 à 16 weken)	ja	nee (alleen bij specifieke problemen zoals dyslexie)	nee
Insula College, Halmaheiraplein	ja	nee	n.v.t.	ja	nee
Wartburg College	niet structureel	nee	n.v.t.	nee	nee
Wellant College vmbo-Dordrecht	niet structureel	ja (gratis)	nee	nee	nee
Wellant College vmbo-mavo Stek	niet structureel	ja (tegen betaling)	nee	nee	nee
Johan de Witt gymnasium	ja	ja (tegen betaling)	nee	ja	nee

(1) SDL = Stedelijk Dalton Lyceum

Particulier aanbod in Dordrecht

Er zijn in Dordrecht enkele voorzieningen voor huiswerkbegeleiding en/of studiebegeleiding die voor iedereen gemakkelijk te vinden zijn in de Gouden Gids. Daarnaast zullen er waarschijnlijk nog een aantal particulieren zijn die een aantal uur per week bijles geven naast hun reguliere baan. Deze aanbieders hebben vaak een kleine capaciteit (enkele leerlingen) en het is moeilijk om hier een overzicht van te krijgen. We beperken ons in dit onderzoek dus tot de aanbieders die in de Gouden Gids staan vermeld of bekend zijn bij de gemeente Dordrecht. In de Gouden Gids staan meer voorzieningen genoemd dan er in werkelijk zijn. Navraag bij sommige aanbieders wees namelijk uit dat zij ten onrechte als voorziening voor huiswerk en/of studiebegeleiding aangeduid werden. Uiteindelijk komen we uit op 3 aanbieders van bijles (Kappers, Bastiaans en instituut JWL) en 2 aanbieders van huiswerkbegeleiding (soms in combinatie met de mogelijkheid tot bijles) (Huiswerkinstituut Damiate en Kranenburg Instituut). Deze twee huiswerkbegeleidingsinstututen hebben samen 83 leerlingen, voornamelijk van het voortgezet onderwijs, maar ook enkele van de laatste klas basisschool, MBO en HBO. Deze twee aanbieders van huiswerkbegeleiding hebben hun maximale capaciteit bereikt en zitten dus vol.

Verder zijn er in Dordrecht twee particuliere aanbieders van huiswerkbegeleiding die op het moment of in het verleden subsidie van de gemeente Dordrecht krijgen/kregen.

- De tieneropvang van de COKD (Centrale Kinderopvang Drechtsteden) De gemeente Dordrecht subsidieert de COKD in een project voor tieneropvang.

Deze subsidierelatie heeft het karakter van een pilot en is in de afbouwende fase. Bij de tieneropvang kunnen 12 t/m 17-jarigen in het kader van buitenschoolse opvang allerlei activiteiten doen, waarvan huiswerkbegeleiding er één is. Andere activiteiten liggen op het recreatieve vlak, zoals computeren, poolen en sporten. De tieneropvang heeft zijn maximale capaciteit nog niet bereikt. Op twee van de vijf dagen is er nog ruimte.

- **Het Huiswerkhuis van Stichting De Buitenwacht**

Het Huiswerkhuis biedt huiswerkbegeleiding aan leerlingen in een achterstandssituatie. Er is sprake van een achterstandssituatie wanneer in de thuissituatie onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal is, wanneer ouders niet bekend zijn met het Nederlandse schoolstelsel, wanneer ouders geen of een lage opleiding hebben en/of bij een onstabiele thuissituatie. Het Huiswerkhuis heeft momenteel 26 leerlingen en zit hiermee bijna aan de maximale capaciteit van 28 leerlingen. In het schooljaar 2003-2004 had het Huiswerkhuis 30 leerlingen.

Conclusies

Van de scholen kunnen we verwachten dat zij een goed beeld hebben van de behoefte aan huiswerkbegeleiding van hun leerlingen. Alle scholen houden de prestaties van hun leerlingen in de gaten en ondernemen actie wanneer de prestaties van leerlingen achterblijven. Het onderwijsveld (voortgezet onderwijs) geeft over het algemeen geen signalen af dat er behoefte bestaat aan extra voorzieningen voor huiswerkbegeleiding. Daarbij komt dat een aantal scholen aangeeft dat huiswerkbegeleiding de verantwoordelijkheid van de school zelf behoort te zijn. Ook zijn er een aantal scholen die hun leerlingen stimuleren om zo weinig mogelijk huiswerk mee naar huis te nemen. Op één schoollocatie na, doen alle scholen aan enige vorm van begeleiding bij huiswerk.

Puur educatief gezien blijkt de behoefte aan extra voorzieningen voor huiswerkbegeleiding dus volgens het onderwijsveld niet groot te zijn. Vrijwel alle scholen zijn van mening dat de voorzieningen op school zelf voldoende en zij baseren dit vooral op de prestaties van hun leerlingen.

Echter, bij huiswerkbegeleiding komt meer kijken dan alleen de educatieve component. Er speelt ook een sociaal aspect mee. Een voorziening waar leerlingen na schooltijd terecht kunnen biedt structuur aan het leven van jongeren en zorgt dat zij in een rustige en veilige omgeving verblijven. Het houdt ze van de straat. Waarschijnlijk speelt deze sociale component ook een rol bij leerlingen die naar huiswerkbegeleiding (buiten school) gaan. We hebben hier echter geen specifieke informatie over, omdat we de leerlingen en hun ouders in dit onderzoek niet benaderd hebben. Het particuliere aanbod in Dordrecht zit redelijk vol, maar er is nog wel enige ruimte bij de tieneropvang COKD en het Huiswerkhuis Stichting De Buitenwacht. Ook is er nog ruimte bij sommige scholen met een aparte huiswerkklas.

Concluderend stellen we dan ook het volgende:

- Puur educatief gezien blijkt de behoefte aan extra voorzieningen volgens het onderwijsveld in Dordrecht niet groot te zijn. Zeker de noodzaak van extra voorzieningen buiten de school om is volgens de scholen beperkt. Scholen vinden huiswerkbegeleiding hun eigen verantwoordelijkheid en nemen die in de meeste gevallen ook. Scholen die deze verantwoordelijkheid niet nemen zouden door de gemeente aangespoord moeten worden om dat wel te doen.
- De behoefte en noodzaak van de sociale component hebben we met dit onderzoek niet in beeld kunnen brengen. Gezien het feit dat niet alle aanbieders van huiswerkbegeleiding vol zitten, lijkt ook op dit aspect de behoefte aan extra voorzieningen echter beperkt te zijn. Het is echter niet duidelijk of er mogelijk andere aspecten een rol spelen bij het niet volledig vol zitten van de voorzieningen.
- Op basis van de informatie uit de bestaande onderzoeken onder jongeren blijkt

dat er op het gebied van huiswerk wel aandachtsgroepen zijn. Antilliaanse jongeren besteden relatief weinig tijd aan hun huiswerk en relatief veel Turkse en Marokkaanse jongeren kunnen niet altijd bij iemand terecht om hulp bij hun huiswerk te vragen.

- De conclusies van dit onderzoek zijn voornamelijk gebaseerd op de mening van het onderwijsveld in Dordrecht (voortgezet onderwijs) dat op dit gebied uiteraard zeer ter zake deskundig is. Van het onderwijsveld mag verwacht worden dat het een goed beeld heeft van de noodzaak van huiswerkbegeleiding en van de behoefte daaraan bij leerlingen en ouders. We hebben in deze fase van het onderzoek echter niet de leerlingen en ouders zelf benaderd, omdat dat onderdeel uitmaakt van fase 2. Hun behoefte aan huiswerkbegeleiding hebben we nu dus alleen uit tweede hand. Het is aan de opdrachtgever om op basis van de resultaten van fase 1 in samenhang met andere beleidsoverwegingen te besluiten of fase 1 voldoende relevante informatie heeft opgeleverd of dat het nodig is om fase 2 uit te voeren.

¹ Monitor Jongeren in Dordrecht 2003, Sociaal Geografisch Bureau, juni 2004
Scholierenonderzoek Communities that Care, DSP-groep, februari 2005

1 Inleiding

Hoe gaan jongeren om met hun huiswerk? Hebben zij behoefte aan huiswerkbegeleiding en zo ja, is er voldoende aanbod aan huiswerkbegeleiding? Dit zijn vragen die de commissie Onderwijs en Welzijn van de gemeente Dordrecht beantwoord wil zien. Deze informatie is van belang bij de beantwoording van de vraag naar het te voeren beleid ten aanzien van huiswerkbegeleiding.

1.1 Doel van het onderzoek

Het hoofddoel van het onderzoek is richting geven aan het te voeren beleid van de gemeente Dordrecht ten aanzien van aanvullende maatregelen op het gebied van jeugdbeleid en huiswerkbegeleiding. Dit bereiken we door middel van de volgende onderliggende doelen: inzicht verkrijgen in:

- De manier waarop jongeren met huiswerk omgaan en de gemiddelde tijdsbelasting van huiswerk.
- De behoefte aan extra huiswerkbegeleiding buiten de bestaande ondersteuning op school.
- Het aanbod aan huiswerkbegeleiding (landelijke mogelijkheden en specifiek in Dordrecht).

Bij het opstellen van de onderzoeksopzet is gebleken dat het onderzoek het beste in twee fasen uitgevoerd kan worden. In fase 1 kijken we of een literatuuronderzoek en inventarisatie voldoende informatie oplevert om het doel van het onderzoek te bereiken. Dit onderzoeksrapport bevat de bevindingen van fase 1 en is tevens de afsluiting van fase 1. Op basis van de uitkomsten van fase 1 in samenhang met andere beleidsafwegingen beslist de opdrachtgever of het nodig is om fase 2 uit te voeren. Meer informatie over de inhoud van fase 1 en fase 2 vindt u in de volgende paragraaf.

1.2 Opzet en uitvoering

Zoals vermeld, is het onderzoek verdeeld in twee fasen. Afhankelijk van de resultaten die fase 1 heeft opgeleverd moet besloten worden of het nodig is om fase 2 uit te voeren.

Fase 1: Literatuuronderzoek en inventarisatie

Aan de hand van twee bestaande onderzoeken geven we een globaal beeld van hoe jongeren met huiswerk omgaan en of zij daarbij gebrek aan ondersteuning ervaren. Het betreft de onderzoeken "Monitor Jongeren Dordrecht 2003, Sociaal Geografisch Bureau, juni 2004" en "Scholierenonderzoek Communities that Care,

DSP-groep, februari 2005". Dit zijn beide onderzoeken onder jongeren/scholieren over een scala aan onderwerpen, waarvan school er één is. Beide onderzoeken bevatten enkele vragen over huiswerk.

Het aanbod aan huiswerkbegeleiding hebben we in kaart gebracht door middel van een inventarisatie. We maken hierbij een onderscheid tussen huiswerkbegeleiding op school en particuliere huiswerkbegeleiding. We hebben gepoogd een inventarisatie te doen op landelijk niveau, in Dordrecht en in drie vergelijkbare steden. Tijdens de inventarisatie bleek echter dat er hierover weinig bekend is in de geselecteerde vergelijkbare gemeenten.² De beschrijving van het aanbod van huiswerkbegeleiding hebben we daarom als volgt ingericht: een globale beschrijving van mogelijkheden van huiswerkbegeleiding in Nederland in het algemeen en een gedetailleerde beschrijving van het aanbod in Dordrecht.

Ook hebben we geïnventariseerd of er recent landelijk of lokaal onderzoek bestaat naar de behoefte aan huiswerkbegeleiding bij leerlingen van het voortgezet onderwijs en/of hun ouders. Onderzoeken op dit gebied zijn echter schaars en we hebben geen representatief en betrouwbaar onderzoek kunnen vinden.

Fase 2: Schriftelijke enquête onder Dordtse leerlingen op het voortgezet onderwijs en hun ouders

Op basis van de uitkomsten van fase 1 in samenhang met andere beleidsafwegingen beslist de opdrachtgever of het nodig is om fase 2 uit te voeren. Als de informatie in fase 1 niet voldoende inzicht biedt in de behoefte aan huiswerkbegeleiding in Dordrecht, is het aan te bevelen om fase 2 uit te voeren. In fase 2 zullen we dan in eerste instantie een schriftelijke enquête houden onder een steekproef van leerlingen van alle VO-scholen in Dordrecht. We kunnen ons voorstellen dat er een groep leerlingen is die zelf geen behoefte heeft aan extra huiswerkbegeleiding, maar wiens ouders dat wel wenselijk vinden. Vandaar dat we in fase 2 ook een schriftelijke enquête houden onder de ouders leerlingen in de steekproef.

² We zijn uitgegaan van gemeenten die op Dordrecht lijken qua totaal aantal inwoners, het aandeel niet-westerse allochtone inwoners en het aandeel inwoners van 12 t/m 17 jaar.

2 Jongeren over huiswerk

In dit hoofdstuk geven we een globaal beeld van hoeveel tijd jongeren aan hun huiswerk besteden, hoe zij met huiswerk omgaan en of zij hierbij hulp krijgen als dat nodig is. Leerlingen besteden over het algemeen aardig wat tijd aan huiswerk: 91% maakt meer dan 1 keer per week of zelfs elke dag huiswerk. Veel leerlingen zijn er gemiddeld 1 of 2 uur per dag mee bezig en 1 op de zes leerlingen 3 uur, 4 uur of langer. Dit laatste komt bij een kwart van de HAVO/VWO-leerlingen voor. Veel leerlingen kunnen altijd bij iemand terecht die hen bij hun huiswerk kan helpen, maar bij een kwart van de leerlingen is dit niet het geval.

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geven we een globaal beeld van hoeveel tijd die jongeren aan hun huiswerk besteden, hoe zij met huiswerk omgaan en of zij hierbij hulp krijgen als dat nodig is. De informatie is afkomstig van twee bestaande onderzoeken onder Dordtse jongeren/scholieren, te weten:

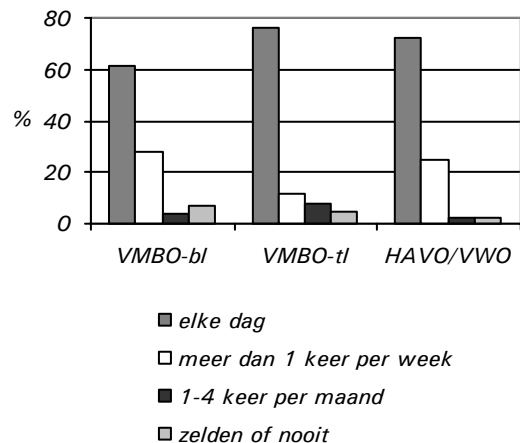
- Monitor Jongeren Dordrecht 2003, Sociaal Geografisch Bureau, juni 2004
- Scholierenonderzoek Communities that Care, DSP-groep, februari 2005

Bij de beschrijving maken we waar mogelijk en relevant een onderscheid naar opleidingstype³ en etniciteit.⁴

2.2 Tijdsbesteding

Zeven op de tien jongeren op het voortgezet onderwijs maken elke dag huiswerk in hun vrije tijd (70%). Een op de vijf (21%) maakt meer dan 1 keer per week huiswerk. Een op de tien (10%) besteedt maximaal 1 keer per maand tijd aan huiswerk. Veel leerlingen van VMBO - theoretische leerweg en HAVO/VWO maken elke dag huiswerk in hun vrije tijd. Op het HAVO/VWO maken vrijwel alle leerlingen (96%) meer dan 1 keer per week huiswerk in hun vrije tijd. Hier zegt slechts 4% maximaal 1 keer per week huiswerk te maken. Op het VMBO zegt ruim een op de tien leerlingen maximaal 1 keer per week huiswerk te maken (zie figuur 2.1). Wanneer we kijken naar etniciteit, dan komt het vooral bij Antilliaanse jongeren relatief vaak voor dat zij weinig vrije tijd aan huiswerk besteden (20% doet dit maximaal 1 keer per week).

Figuur 2.1 Hoe vaak maken leerlingen van het voortgezet onderwijs huiswerk in hun vrije tijd?

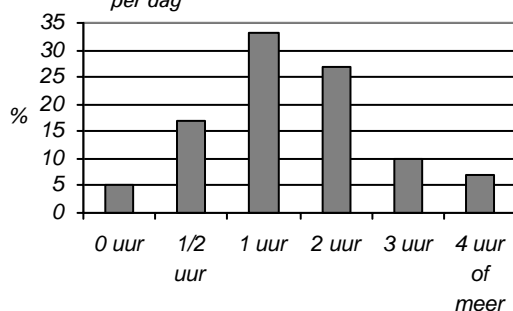
Bron: Monitor Jongeren Dordrecht, 2003

Veel leerlingen (59%) zijn per dag gemiddeld 1 of 2 uur met huiswerk bezig. Een op de zes leerlingen (17%) is hier in een half uur mee klaar. Ook een op de zes leerlingen (18%) is er gemiddeld 3 uur, 4 uur of nog langer mee bezig. Tot slot zegt 5% helemaal geen tijd aan huiswerk te besteden (figuur 2.2). HAVO/VWO-leerlingen zijn meer tijd kwijt aan hun huiswerk dan leerlingen van het VMBO. Een kwart van de HAVO/VWO-leerlingen (24%) besteedt hier gemiddeld per dag 3 uur, 4 uur of nog meer tijd aan. Op het VMBO ligt dit percentage op 14%. Zes op de tien VMBO-leerlingen (62%) zijn per dag maximaal 1 uur met huiswerk bezig tegenover 43% van de HAVO/VWO-leerlingen. Verschil tussen onderbouw en bovenbouw doet zich niet voor. Antilliaanse jongeren zijn iets minder lang met hun huiswerk bezig dan andere leerlingen, maar dit verschil is niet erg groot.

Tabel 2.1 Gemiddelde tijdsbesteding aan huiswerk per dag

aantal uur	VMBO	HAVO/ VWO	totaal
0 uur	7%	2%	5%
½ uur	21%	10%	17%
1 uur	34%	31%	33%
2 uur	24%	33%	27%
3 uur	8%	14%	10%
4 uur of meer	6%	10%	7%

Figuur 2.2 Gemiddelde tijdsbesteding aan huiswerk per dag

Bron: Scholierenonderzoek Communities that Care

2.3 Inzet en motivatie

Een grote meerderheid van de leerlingen doet zijn best op het maken van het huiswerk (87%).

Zowel op het VMBO als op HAVO/VWO zegt een op de zeven leerlingen (13% á 14%) niet z'n best te doen. Relatief veel Turkse leerlingen doen hun best op hun huiswerk: 95% van hen doet z'n best en maar 5% niet.

Vrijwel alle leerlingen (97%) zeggen dat hun ouders het belangrijk vinden dat zij hun best doen op hun huiswerk. Ruim acht op de tien (83%) ouders vragen hen ook regelmatig of zij hun huiswerk al hebben gemaakt. Deze zaken verschillen niet tussen leerlingen van verschillende opleidingstypen of verschillende etniciteit.

Hoe meer leerlingen zeggen hun best te doen op hun huiswerk, hoe meer tijd ze er ook aan besteden. Verder is er enige samenhang tussen de mate waarin de leerling zegt zijn of haar best te doen op het huiswerk en de mate waarin zijn/haar ouders regelmatig vragen of het huiswerk al af is. Zo hebben leerlingen die absoluut niet hun best doen vaker ouders die bijna nooit informeren of het huiswerk al gemaakt is (11%) dan leerlingen die beter hun best doen (zie tabel 2.2). Zo'n zelfde soort verband is er ook met de mate waarin de ouders het volgens de leerling belangrijk vinden dat hij/zij z'n best doet op school en met de mate waarin de ouders de leerling proberen te helpen bij het huiswerk (tabel bijlage 1).

Tabel 2.2 Samenhang tussen de mate waarin de leerling zijn/haar best doet op het huiswerk en de mate waarin ouders informeren of het huiswerk al af is

Doet z'n best op huiswerk	vader en/of moeder vragen regelmatig of ik 't huiswerk af is				
	nee!	nee	ja	ja!	
nee!	11%	18%	29%	43%	100%
nee	5%	21%	38%	36%	100%
ja	4%	13%	49%	34%	100%
ja!	6%	8%	33%	53%	100%

Bron: Scholierenonderzoek Communities that Care

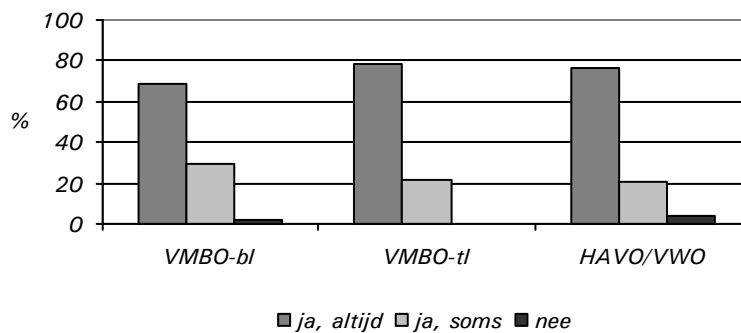
2.4 Huidige hulp bij huiswerk

Als leerlingen op het voortgezet onderwijs vragen over het huiswerk hebben of sommige dingen niet snappen, heeft drie kwart van hen (74%) altijd iemand die hen daarbij kan helpen. Iets minder dan een kwart (23%) heeft soms iemand die hen kan helpen en 2% heeft zo iemand nooit. Leerlingen van het VMBO – beroepsgerichte leerweg hebben wat minder vaak iemand voorhanden die hen kan helpen (69% altijd) dan de rest (zie figuur 2.3). Qua etniciteit

betreft het relatief veel Turkse en Marokkaanse jongeren die niet altijd iemand om hulp kunnen vragen (beide 36%).

Overigens zegt een groot deel van de leerlingen (89%) dat hun ouders wel proberen te helpen als zij het huiswerk moeilijk vinden. Hierbij doen zich geen noemenswaardige verschillen voor tussen leerlingen van verschillende opleidingstypen (Scholierenonderzoek Communities that Care).

Figuur 2.3 Hebben leerlingen iemand die hen kan helpen bij hun huiswerk?

Bron: Monitor Jongeren Dordrecht, 2003

³ Opleidingstypen: VMBO-bl (beroepsgerichte leerweg), VMBO-tl (theoretische leerweg), HAVO/VWO

⁴ Etniciteit is hierbij gebaseerd op de driegeboortelandcriteria

3 Aanbod huiswerkbegeleiding

Huiswerkbegeleiding of studiebegeleiding wordt door verschillende instanties aangeboden, te weten: scholen, particulier aanbod en overig aanbod.

3.1 Aanbod algemeen

Scholen

Scholen gaan op verschillende manieren met huiswerk om. Op sommige scholen kunnen de leerlingen al het huiswerk of een deel van het huiswerk op school maken. Soms gebeurt dit in het laatste deel van elk lesuur, soms gebeurt dit aan het eind van de dag of tijdens tussenuren. Tijdens het maken van het huiswerk op school zijn er leraren aanwezig die de leerlingen kunnen begeleiden.

Sommige scholen organiseren eens in de zoveel tijd een cursus over hoe leerlingen het beste hun huiswerk efficiënt kunnen aanpakken.

Voor huiswerkbegeleiding op scholen moeten ouders in sommige gevallen wel en in sommige gevallen niet extra bij te betalen (buiten het normale schoolgeld om).

Particulier aanbod

In veel steden zijn particuliere bedrijven die huiswerkbegeleiding verzorgen. Het aanbod varieert van kleine eenmansbedrijfjes tot wat grotere instituten. Er bestaat een landelijke vereniging van studiebegeleidingsinstituten: de LVSI. Organisaties die hier lid van zijn dienen zich aan bepaalde kwaliteitseisen te houden. Er wordt gekeken naar de opleiding van begeleiders en docenten, de werkwijze van het instituut, de samenwerking met scholen en andere professionele dienstverleners en naar bedrijfsvoering. Het lidmaatschap van het LVSI biedt dus een zekere kwaliteitsgarantie. Het aantal leden is echter beperkt en niet in elke stad zit een instituut met het LVSI-lidmaatschap (ook in Dordrecht niet).

Huiswerkbegeleiding van particuliere bedrijven moet de leerling of zijn/haar ouders uiteraard altijd zelf bekostigen.

Gemeenten kunnen er soms voor kiezen om huiswerkbegeleidingvoorzieningen te subsidiëren. In dit kader geven buurthuizen soms huiswerkbegeleiding. Ook de Brede School heeft soms huiswerkbegeleiding in het pakket zitten. Hoewel de Brede School tot nu toe voornamelijk op basisscholen ingevoerd is, komt het ook op het voortgezet onderwijs steeds vaker voor.

Overig aanbod

Naast het hierboven beschreven gangbare aan-

bod van huiswerkvoorziening zijn er ook andere mogelijkheden. Zo vormt internet een hulpmiddel voor scholieren. Op internet kunnen scholieren veel informatie vinden die hen helpt met hun studie en hun huiswerk. Zo zijn er boekverslagen te vinden en instructies en voorbeelden voor het maken van een werkstuk. Ook staan er testen op waarmee leerlingen hun kennis kunnen testen; een soort van overhoren. Een voorbeeld hiervan is www.learnonline.nl. Op deze internet-site kunnen leerlingen hun kennis van de Nederlandse taal zelf bijspijkeren door oefeningen te maken en onmiddellijk te zien welke fouten ze gemaakt hebben en wat de juiste oplossingen zijn. Ook de theorie wordt op deze site uitgelegd.

Een andere mogelijkheid is huiswerkbegeleiding in moskeeën. Het is echter niet bekend op welke schaal dit nu al gebeurt. Een voorbeeld van een moskee die plannen heeft in deze richting is de moskee die in het jaar 2007 in Leiden gebouwd moet worden. Het moskeebestuur heeft plannen om een soort buurtcentrum te worden waar o.a. huiswerkbegeleiding aangeboden wordt (Leidsch Dagblad, 12 april 2005).

Weer een ander initiatief is de weekendschool waarbij leerlingen hun kennis en vaardigheden in het weekend extra kunnen bijspijkeren. Het is niet bekend op welke schaal dit voorkomt. We hebben een voorbeeld gevonden van de weekendschool in Rotterdam. Deze school is bedoeld voor Turkse kinderen en jongeren. In het weekend krijgen basisschoolkinderen er les. Leerlingen van het voortgezet onderwijs kunnen er door de week 's avonds terecht voor huiswerkbegeleiding of een speciale eindexamentraining (Rotterdams Dagblad, 11 april 2005).

3.2 Aanbod in Dordrecht

Het aanbod aan huiswerkbegeleiding in Dordrecht splitsen we op in de volgende sectoren:

- Aanbod op school
- Particulier aanbod
- Overig aanbod

Aanbod op school

Overzicht 3.1 Aanbod huiswerkbegeleiding op schoollocaties in Dordrecht

<i>schoollocatie</i>	<i>opleidingstype</i>	<i>Huiswerk-begeleiding op school?</i>	<i>Vorm huiswerk-begeleiding</i>	<i>Thuis ook nog huiswerk?</i>	<i>Aparte huiswerk-begeleiding op school?</i>	<i>Aantal leerlingen met huiswerk-begeleiding</i>	<i>Verwijzen naar andere huis-werkinstututen</i>	<i>Signaleren leerlingen die extra begeleiding nodig hebben?</i>	<i>Zelf aanbod aan extra begeleiding?</i>	<i>Behoeftte aan extra huiswerk-voorziening?</i>
<i>SDL, locatie: Titus Brandsma</i>	<i>VMBO-tl HAVO</i>	<i>Ja, maar alleen in de 1^e en 2^e klas</i>	<i>in de studie-uren en mentor-uren</i>	<i>Ja, alleen wat op school niet afkomt. - maakwerk vooral op school - leerwerk doet 25% altijd thuis en 25% soms</i>	<i>nee</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>nee</i>	<i>ja</i>	<i>ja</i>	<i>nee</i>
<i>SDL, locatie Sterrenburg</i>	<i>VMBO-bg</i>	<i>ja</i>	<i>aan 't eind van elk lesuur</i>	<i>Ja, wat niet op school afkomt. - vooral leerwerk</i>	<i>nee</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>nee</i>	<i>ja</i>	<i>ja</i>	<i>Ja, behoefte aan een rustige plek waar leerlingen huiswerk kunnen maken, met computers en iemand die toezicht houdt en vragen kan beantwoorden</i>
<i>SDL, locatie: Overkampweg</i>	<i>HAVO VWO</i>	<i>ja</i>	<i>1 uur per dag tijdens het Daltonuur is er de mogelijkheid voor</i>	<i>ja</i>	<i>nee</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>Ja, meestal op verzoek van ouders</i>	<i>ja</i>	<i>ja</i>	<i>nee</i>

<i>schoollocatie</i>	<i>opleidingstype</i>	<i>Huiswerk-begeleiding op school?</i>	<i>Vorm huiswerk-begeleiding</i>	<i>Thuis ook nog huiswerk?</i>	<i>Aparte huiswerk-begeleiding op school?</i>	<i>Aantal leerlingen met huiswerk-begeleiding</i>	<i>Verwijzen naar andere huis-werkinstututen</i>	<i>Signaleren leerlingen die extra begeleiding nodig hebben?</i>	<i>Zelf aanbod aan extra begeleiding?</i>	<i>Behoeftte aan extra huiswerk-voorziening?</i>
<i>Insula College locatie: Prof. Gunning-plein</i>	<i>VMBO-bg</i>	<i>ja</i>	<i>aan 't eind van elk lesuur + in 1^e en 2^e klas 1 uur per week mentoruur met o.a. studievaardigheden</i>	<i>Ja, wat op school niet afkomt + soms ook andere dingen</i>	<i>nee</i>	<i>Gemiddeld 100 leerlingen per week voor bijles. Dis is de maximale capaciteit</i>	<i>ja</i>	<i>ja</i>	<i>ja</i>	<i>Nee, geen behoefte aan een voorziening voor huiswerkbegeleiding. Wel behoefte aan uitbreiding van de capaciteit op de eigen school voor bijlessen (extra fte's).</i>
<i>Insula College, locatie: Prins Maurits</i>	<i>VMBO-tl</i>	<i>ja</i>	<i>Aan 't eind van elk lesuur</i>	<i>Ja, alleen wat op school niet afkomt</i>	<i>Ja (betaald)</i>	<i>Zo'n 40 leerlingen per week.</i>	<i>nee</i>	<i>ja</i>	<i>ja</i>	<i>nee</i>
<i>Insula College, locatie: Thurendrecht, Koningsstraat</i>	<i>VMBO-tl HAVO VWO</i>	<i>deels</i>	<i>Soms aan 't eind van een lesuur (is niet structureel)</i>	<i>Ja, wat op school niet afkomt + andere dingen</i>	<i>Deels:</i>	<i>Zo'n 45 à 60 leerlingen per jaar.</i>	<i>Nee (alleen als er sprake is van specifieke problemen zoals dyslexie)</i>	<i>ja</i>	<i>ja</i>	<i>nee</i>
<i>Insula College, locatie: Thurendrecht, Halmheira-plein</i>	<i>HAVO VWO</i>	<i>ja</i>	<i>Tijdens tussenuren en aan 't eind van de dag is er de mogelijkheid voor</i>	<i>Ja, wat op school niet afkomt (leerling heeft de keuze om thuis of op school te werken)</i>	<i>nee</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>Ja, maar alleen als ouders er om vragen</i>	<i>ja</i>	<i>nee</i>	<i>nee</i>

<i>schoollocatie</i>	<i>opleidingstype</i>	<i>Huiswerk-begeleiding op school?</i>	<i>Vorm huiswerk-begeleiding</i>	<i>Thuis ook nog huiswerk?</i>	<i>Aparte huiswerk-begeleiding op school?</i>	<i>Aantal leerlingen met huiswerk-begeleiding</i>	<i>Verwijzen naar andere huis-werkinstututen</i>	<i>Signaleren leerlingen die extra begeleiding nodig hebben?</i>	<i>Zelf aanbod aan extra begeleiding?</i>	<i>Behoefte aan extra huiswerk-voorziening?</i>
Wartburg College	VMBO-tl VMBO-bg HAVO VWO	deels	Soms aan 't eind van een lesuur (is niet structureel)	ja	nee	n.v.t.	nee	ja	ja	nee
Wellant College vmbo-Dordrecht	VMBO-bg	ja	Aan 't eind van elke dag	ja	ja (gratis)	Gemiddeld 100 leerlingen per week Dit is <u>niet</u> de maximale capaciteit.	nee	ja	ja	Nee, Er is capaci-teit genoeg, maar extra geld ter verbetering van de eigen huiswerkbegeleiding is altijd welkom.
Wellant College vmbo-mavo Stek	VMBO-tl	ja	Soms aan 't eind van elk lesuur (niet structureel) + huiswerkbegeleiding aan 't eind van de dag	ja	Ja (tegen betaling)	114 leerlingen per week Dit is <u>niet</u> de maximale capaciteit (die is 120).	nee	ja	ja	nee
Johan de Witt-gymnasium	VWO	ja	Soms in de les huiswerk maken (niet structureel) + - Klas 1 t/m 3: 1,5 uur per week mentoruur met o.a. studievaardigheden - Klas 4 t/m 6: mogelijkheid om in studiehuis onder begeleiding te werken	ja	Ja (tegen betaling) De school heeft een extern bureau ingekocht dat in de school huiswerkbegeleiding geeft.	Zo'n 25 leerlingen per periode. Dit is <u>niet</u> de maximale capaciteit.	ja	ja	Deels, - wel voor huiswerkbegeleiding - niet voor sociaal-emotionele begeleiding zoals ADHD, depressies, autisme e.d. (er is ook geen MD-team)	Nee, maar wel aan meer lokalen binnen de school

Particulier aanbod

Het particuliere aanbod aan huiswerk- en studiebegeleiding in Dordrecht staat weergegeven in overzicht 3.2. We onderscheiden drie verschillende typen van huiswerk- en studiebegeleiding en daarnaast de bijkomstigheid van het bieden van sociale structuur:

- Huiswerkbegeleiding: het onder begeleiding maken van huiswerk, al dan niet in combinatie met overhoren en bemoeienis met de planning van het huiswerk en het aanleren van studievaardigheden.
- Studievaardigheden: het – vaak kortdurend – aanleren van hoe leerlingen het maken en le-

- ren van huiswerk in het algemeen moeten aanpakken (plannen, rijtjes leren, uittreksels maken enz.).
- Bijles: het – vaak kortdurend – bijspijkeren van kennis en vaardigheden op een bepaald gebied/vak.
- Sociale structuur: als leerlingen over een langere periode standaard een aantal keer per week naar een plek gaan waar zij onder begeleiding hun huiswerk maken biedt dat structuur en een soort vervanging van thuis. Zeker wanneer leerlingen ook hun verhaal kwijt kunnen, opgevangen worden met een kopje thee en een band opbouwen met de begeleiders.

Overzicht 3.2 Particulier aanbod aan huiswerk- en studiebegeleiding in Dordrecht

instituut	soort begeleiding	aantal cliënten	aantal cliënten per opleidingstype	aantal dagen begeleiding in de week	maximum aantal cliënten bereikt
Huiswerkinstituut Damiate	Huiswerkbegeleiding Sociale structuur	28	VMBO-tl: 6 HAVO: 18 VWO: 10	3 keer per week (normaal gesproken)	Ja
Kranenburg Instituut	Huiswerkbegeleiding Sociale structuur	55	?	5 keer per week	Ja
	Bijles	25	?	Enkele keren	Ja
Bastiaans	Studievaardigheden Bijles	14	VMBO-bg: 1 VMBO-tl: 2 HAVO: 2 VWO: 2 Overig: 6	1 keer per week 1 uur	Nee
	Gespecialiseerd in problemen als dyslexie en ADHD en engelstalige leerlingen. Individuele aanpak. Zowel langdurig als kortdurend.				
Kappers	Bijles Studievaardigheden	?	?	Het aantal lessen wordt per individu vastgesteld. Er is meestal geen sprake van langdurige begeleiding.	Nee
	Kleinschalige en intensieve vorm van bijspijkeren van kennis en studievaardigheden				
Instituut JWL	Bijles economische vakken Studievaardigheden	40 per jaar	VMBO: 5 HAVO: 15 Overig: 20	Kortdurende begeleiding. Vaak zijn 2 lessen al voldoende.	nee
MCRT ⁽¹⁾	?	?	?	?	?
Tieneropvang COKD	Sociale Structuur Huiswerkbegeleiding	29	VMBO-bg: 4 VMBO-tl: 7 HAVO/VWO: 18	Langdurige begeleiding, paar keer per week	nee
	Bijles				
Huiswerkhuis Stichting De Buitenvacht	Sociale Structuur Huiswerkbegeleiding	30 in schooljaar 2003-2004	VMBO-bg: 15 VMBO-tl: 10 HAVO/VWO: 7	4 dagen per week, de een langdurig, de ander voor een korte periode	Nee (per mei 2005)

⁽¹⁾ MCRT staat in de Gouden Gids vermeld onder studiebegeleiding. Het was echter niet mogelijk telefonisch contact te krijgen om nadere informatie te vragen: de telefoon bleef meerdere malen onbeantwoord.

Tabel 3.1 Aantal tieners in de tieneropvang van de COKD per Dordtse schoollocatie, april 2005

Schoollocatie	Aantal VMBO-bg	Aantal VMBO-tl	Aantal Havo/VWO	Totaal
Stedelijk Dalton Lyceum, Sterrenburg	-	-	-	-
Stedelijk Dalton Lyceum, Titus Brandsma	-	-	2	2
Stedelijk Dalton Lyceum Overkampweg	-	3	6	9
Insula Prof. Gunningplein	-	-	-	-
Insula, Prins Maurits	-	-	-	-
Insula, Thurendrecht, Halmaheiraplein	-	1	4	5
Insula, Thurendrecht, Koningsstraat	1	2	5	8
Wellant College	3	-	-	3
Wellant College - Mavo Stek	-	1	-	1
Johan de Witt-gymnasium	-	-	1	1
				29

Tieneropvang COKD

De gemeente subsidieert op het moment de COKD in een project voor tieneropvang. Deze subsidierelatie heeft het karakter van een pilot en bevindt zich in een afbouwende fase. Bij de tieneropvang kunnen 12 tot 17-jarigen na schooltijd terecht. Ze kunnen daar in het kader van buitenschoolse opvang allerlei activiteiten doen waar huiswerkbegeleiding er één van is. Andere activiteiten liggen op het recreatieve vlak, zoals computeren, poolen en sporten. De huiswerkbegeleiding bestaat uit het onder begeleiding van ervaren leerkrachten maken van huiswerk. Indien blijkt dat een tiener op een bepaald moment voor een bepaald vak extra bijles nodig heeft, dan kan die tiener daar een aparte afspraak voor maken. Er kunnen maximaal 15 tieners per dag terecht. Momenteel zit de tieneropvang op 3 dagen wel helemaal vol en op 2 niet (zie tabel 3.1).

Huiswerkhuis Stichting De Buitenwacht

In 2001 heeft Stichting De Buitenwacht in Oud-Krispijn het Huiswerkhuis opgericht. De eerste tijd heeft het SkaN-fonds dit gefinancierd. De gemeente Dordrecht heeft het project in het schooljaar 2003-2004 gefinancierd, maar de subsidie daarna stopgezet. Aan deze beslissing lag een onderzoeksnotitie ten grondslag. Momenteel ontvangt het Huiswerkhuis subsidie van verschillende fondsen, maar is het voortbestaan onzeker.

Het Huiswerkhuis is alleen bedoeld voor kinderen in een achterstandssituatie. Er is sprake van een achterstandssituatie bij:

- Onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal in de thuissituatie.
- Ouders die niet bekend zijn met het Nederlandse schoolstelsel.
- Een onstabiele thuissituatie.
- Ouders die geen of een lage opleiding hebben.

Leerlingen van het Huiswerkhuis komen daar in principe 4 dagen per week. Bij binnenkomst (vanaf 15.30 uur) gaan ze eerst wat drinken, kletsen en spelletjes doen. Tussen 16.30 uur en 18.00 uur maken ze hun huiswerk onder begeleiding van een zogenaamde tutor. De tutors zijn HBO-studenten of (oud-)docenten in het regulier onderwijs. Als de leerling vragen heeft kunnen die gesteld worden en er wordt ook overhoord. Indien nodig wordt de leerling geholpen met zijn of haar studievastigheden. Bij specifieke problemen is er de mogelijkheid voor remedial teaching door de coördinator van het Huiswerkhuis. Leerlingen die klaar zijn met hun huiswerk mogen nog niet weg, maar krijgen de opdracht om alvast vooruit te werken aan toekomstig huiswerk of een andere schoolopdracht of ze kunnen een boek lezen. Het Huiswerkhuis wil met deze werkwijze ook zorgen voor structuur in het leven van de leerlingen.

In het schooljaar 2003-2004 hebben 30 leerlingen het huiswerkhuis bezocht. Het aantal leerlingen per schoollocatie staat vermeld in tabel 3.2. Alle leerlingen wonen in Oud-Krispijn of Nieuw-Krispijn of zijn als gevolg van de sloop en renovatie in Krispijn verhuisd naar een andere wijk. Per mei 2005 heeft het Huiswerkhuis 26 leerlingen en zit hiermee bijna aan de maximale capaciteit van 28 leerlingen.

Tabel 3.2 Aantal leerlingen van Het Huiswerkhuis per Dordtse schoollocatie, schooljaar 2003-2004

<i>schoollocatie</i>	<i>aantal vmbo- bg</i>	<i>aantal vmbo-tl</i>	<i>aantal havo/vwo</i>	<i>totaal</i>
<i>Stedelijk Dalton Lyceum, Sterrenburg</i>	11	-	-	11
<i>Stedelijk Dalton Lyceum, Titus Brandsma</i>	-	5	4	9
<i>Stedelijk Dalton Lyceum, Overkampweg</i>	-	-	2	2
<i>Insula Prof. Gunningplein</i>	4	-	-	4
<i>Insula, Koningsstraat</i>	-	1	-	1
<i>Wellant Collegevmbo-mavo Stek</i>	-	2	-	2
<i>Subtotaal scholen in Dordrecht</i>				27
<i>Scholen buiten Dordrecht</i>		2	1	3
<i>Totaal</i>				30

4 Landelijke en lokale behoeftepeilingen huiswerkbegeleiding

Op basis van bestaande landelijke of lokale onderzoeken naar de behoefte aan huiswerkbegeleiding hadden we wat willen afleiden over de behoefte onder leerlingen en ouders in Dordrecht. We hebben echter zeer weinig onderzoek kunnen vinden.

4.1 Landelijke behoeftepeiling

Relevant onderzoek naar de behoefte aan huiswerkbegeleiding is schaars. We hebben met onze inventarisatie geen representatief en betrouwbaar onderzoek gevonden dat inzicht geeft in de behoefte aan huiswerkbegeleiding dat te vertalen zou zijn naar de situatie in Dordrecht.

4.2 Lokale behoeftepeilingen

Voor zover wij hebben kunnen achterhalen zijn er vrijwel geen lokale behoeftepeilingen naar

huiswerkbegeleiding voorhanden. Tijdens onze inventarisatie hebben we een aantal keer gehoord dat voorzieningen in het leven geroepen zijn op basis van geluiden uit een bepaalde kleine groep inwoners binnen een gemeente. Bijvoorbeeld in Purmerend is een voorziening voor huiswerkbegeleiding opgezet die speciaal is bedoeld voor Antilliaanse, Surinaamse en Marokkaanse leerlingen. De zelforganisaties van deze bewoners aangaven dat hieraan behoefte was. Stichting CLUP in Purmerend biedt deze voorziening nu aan. Deze vorm van huiswerkbegeleiding lijkt op wat Het Huiswerkhuis in Dordrecht doet.

5 Concluderend

Onderzoek naar de behoefte aan huiswerkvoorziening en beschikbare informatie over het aanbod aan huiswerkvoorziening is schaars gebleken. Vandaar dat we ons vooral gericht hebben op informatie van aanbieders van huiswerkbegeleiding in Dordrecht: scholen voor voortgezet onderwijs in Dordrecht en particuliere aanbieders. Daarnaast hebben we globale informatie van leerlingen zelf uit twee brede vragenlijst-onderzoeken onder leerlingen waarbij school en huiswerk één van de vele onderwerpen was. Deze informatie uit de bestaande onderzoeken is echter niet specifiek genoeg om harde uitspraken te kunnen doen over de behoefte van leerlingen aan huiswerkbegeleiding. Deze uitspraken baseren we hier dan ook op de mening van het onderwijsveld in Dordrecht (voortgezet onderwijs).

Van de scholen kunnen we verwachten dat zij een goed beeld hebben van de noodzaak van huiswerkbegeleiding en de behoefte daaraan onder hun leerlingen en de ouders. Alle scholen houden de prestaties van hun leerlingen in de gaten en ondernemen actie wanneer de prestaties van leerlingen achterblijven. Het onderwijsveld geeft over het algemeen geen signalen af dat er behoefte bestaat aan extra voorzieningen voor huiswerkbegeleiding. Daarbij komt dat een aantal scholen aangeeft dat huiswerkbegeleiding de verantwoordelijkheid van de school zelf behoort te zijn. Ook zijn er een aantal scholen die hun leerlingen stimuleren om zo weinig mogelijk huiswerk mee naar huis te nemen. Op één schoollocatie na, doen alle scholen aan enige vorm van begeleiding bij huiswerk.

Puur educatief gezien blijkt de behoefte aan extra voorzieningen voor huiswerkbegeleiding dus volgens het onderwijsveld niet groot te zijn. Vrijwel alle scholen zijn van mening dat de voorzieningen op school zelf voldoen en zij baseren dit vooral op de prestaties van hun leerlingen.

Echter, bij huiswerkbegeleiding komt meer kijken dan alleen de educatieve component. Er speelt ook een sociaal aspect mee. Een voorziening waar leerlingen na schooltijd terecht kunnen biedt structuur aan het leven van jongeren en zorgt dat zij in een rustige en veilige omgeving verblijven. Het houdt ze van de straat. Waarschijnlijk speelt deze sociale component ook een rol bij leerlingen die naar huiswerkbegeleiding (buiten school) gaan. We hebben hier echter geen specifieke informatie over, omdat we de leerlingen en hun ouders in dit onderzoek niet benaderd hebben. Het particuliere aanbod in Dordrecht zit redelijk vol, maar er is nog wel enige ruimte bij de tieneropvang COKD en het Huiswerkhuis Stichting De Buitenwacht. Ook is er nog ruimte bij sommige scholen met een aparte huiswerkklas.

De conclusies van dit onderzoek zijn voornamelijk gebaseerd op de mening van het onderwijsveld in Dordrecht (voortgezet onderwijs) dat op

dit gebied uiteraard zeer ter zake deskundig is. Van het onderwijsveld mag verwacht worden dat het een goed beeld heeft van de noodzaak van huiswerkbegeleiding en van de behoefte daaraan bij leerlingen en ouders. We hebben in deze fase van het onderzoek echter niet de leerlingen en ouders zelf benaderd, omdat dat onderdeel uitmaakt van fase 2. Hun behoefte aan huiswerkbegeleiding hebben we nu dus alleen uit tweede hand. Het is aan de opdrachtgever om op basis van de resultaten van fase 1 in samenhang met andere beleidsoverwegingen te besluiten of fase 1 voldoende relevante informatie heeft opgeleverd of dat het nodig is om fase 2 uit te voeren.

Concluderend stellen we dat:

- Puur educatief gezien blijkt de behoefte aan extra voorzieningen volgens het onderwijsveld in Dordrecht niet groot te zijn. Zeker de noodzaak van extra voorzieningen buiten de school om is volgens de scholen beperkt. Scholen vinden huiswerkbegeleiding hun eigen verantwoordelijkheid en nemen die in de meeste gevallen ook. Scholen die deze verantwoordelijkheid niet nemen zouden door de gemeente aangespoord moeten worden om dat wel te doen.
- De behoefte en noodzaak van de sociale component hebben we met dit onderzoek niet in beeld kunnen brengen. Gezien het feit dat niet alle aanbieders van huiswerkbegeleiding vol zitten, lijkt ook op dit aspect de behoefte aan extra voorzieningen echter beperkt te zijn. Het is echter niet duidelijk of er mogelijk andere aspecten een rol spelen bij het niet volledig vol zitten van de voorzieningen.
- Op basis van de informatie uit de bestaande onderzoeken onder jongeren blijkt dat er op het gebied van huiswerk wel aandachtsgroepen zijn. Antilliaanse jongeren besteden relatief weinig tijd aan hun huiswerk en relatief veel Turkse en Marokkaanse jongeren kunnen niet altijd bij iemand terecht om hulp bij hun huiswerk te vragen.

Bijlagen

1 Extra tabellen

Tabel 1 Samenhang tussen de mate waarin de leerling zijn/haar best doet op het huiswerk en de mate waarin ouders het (volgens de leerling) belangrijk vinden dat hij z'n best doet op school

<i>Doet z'n best op huiswerk</i>	<i>Vader en/of moeder vinden het belangrijk dat leerling z'n best doet op school</i>				
	<i>nee!</i>	<i>nee</i>	<i>ja</i>	<i>ja!</i>	
<i>Nee!</i>	14%	5%	29%	52%	100%
<i>Nee</i>	1%	2%	34%	64%	100%
<i>Ja</i>	1%	1%	36%	62%	100%
<i>Ja!</i>	2%	1%	14%	83%	100%

Tabel 2 Samenhang tussen de mate waarin de leerling zijn/haar best doet op het huiswerk en de mate waarin ouders ouders proberen te helpen met het huiswerk als de leerling het moeilijk vindt

<i>Doet z'n best op huiswerk</i>	<i>Vader en/of moeder proberen te helpen met huiswerk als leerling het moeilijk vindt</i>				
	<i>nee!</i>	<i>nee</i>	<i>ja</i>	<i>ja!</i>	
<i>Nee!</i>	19%	12%	45%	24%	100%
<i>Nee</i>	5%	17%	52%	26%	100%
<i>Ja</i>	1%	9%	53%	37%	100%
<i>Ja!</i>	4%	4%	25%	67%	100%

Publicaties van het Sociaal Geografisch Bureau

Openbare orde en veiligheid

Leefbaarheid en veiligheid in Dordrecht 2001	2002
Benchmark leefbaarheid en veiligheid 2001	2002
Leefbaarheid en veiligheid in de Drechtsteden anno 2002	2003
Overzicht bestaande leefbaarheidsonderzoeken	2000
Jeugdcriminaliteitskaart Zuid-Holland Zuid 2000	2001
Eind evaluatie Veiligheidsnetwerk Zwijndrecht	2002
Veiligheidsbeleving op school 2002	2003
Leefbaarheid en veiligheid in de Gemeente Zwijndrecht anno 2002	2003
Evaluatie hondenbeleid	2004

Verkeer en vervoer

Parkeerregulering Groenedijk/Oranjelaan	2003
Klantenonderzoek Kiltunnel 2000	2001
Verkeren op bedrijventerreinen	1999
Autobezit, verplaatsingsgedrag en vervoermiddelgebruik van de Dordtse bevolking anno 2001	2003

Sociaal-economisch beleid

Monitor Binnenstad Dordrecht 2000/2001	2002
Regionale werkgelegenheidsrapportage Zuid-Holland Zuid	meerjarig
Bedrijvenregister Dordrecht	jaarlijks
Monitor werk 2002	2003
De Sociale Staat van Dordrecht 2001/2002	2003
De markt voor benzinepompen in Dordrecht	2001
Horeca in Dordrecht anno 2001	2002
Onderzoek draagvlak vrijdagmiddagmarkt	2003
Monitor vraagzijde arbeidsmarkt havengebonden cluster Rijnmond	2004

Onderwijs

Monitor lokaal onderwijs Dordrecht 2002/2003	2003
Schoolverzuim & schooluitval	1999
ROC's Albeda College en Da Vinci College in de Hoeksche Waard	2003
Behoeftte onderzoek kinderopvang Dordrecht	2001
Integrale leerlingenprognose gemeente Dordrecht 2002-2018	

Vrije tijd, cultuur, sport en recreatie

Vrijtijdsbesteding in de Drechtsteden in 2001	2002
Dordtenaren over recreatie in het buitengebied	2004
Vrijwilligerswerk in Dordrecht 2003	2004
Meningspeiling theatervoorziening in Dordrecht	2004
Publieksonderzoek Wantijpop/Rainbowpark 2002	2002
Kerstmarkt Dordrecht 2001	2002
Boekenmarkt Dordrecht 2002	2002
Opinies over en waardering voor evenementen in Dordrecht	2003
Onderzoek Openbare Bibliotheek Dordrecht	2003
Publieksonderzoek Zomerkermiss 2003	2003

Sociale voorzieningen en maatschappelijk werk

Jeugdbeleid in de Drechtsteden	2003
Behoeftte-onderzoek Dubbeldam	2004
Jongeren Dordrecht 2001	2002
Gezondheidsmonitor Zuid-Holland Zuid 2000	2001
Monitor Sociaal Programma Oud-Krispijn Zuid-2	2002
Vertrokken Antillianen	2002
Doelgroepenonderzoek Bureau Schuldhelpverlening Dordrecht deel I en II	2003
Doelgroepenonderzoek Bureau Schuldhelpverlening Dordrecht deel III	2003
Uitvallersonderzoek Bureau Schuldhelpverlening Dordrecht	2003
Tabellenboek Wijkprofielen 2002	2003
Evaluatie Dordtpas 2003	2003
Ouderenmonitor 2002	2003
Wijkmarkt Staart	2003
Evaluatie project dynamisch wonen	2004

Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Woonmonitor Dordrecht 2003	2003
Woonmonitor Drechtsteden 2003	2003
Woningbehoefteonderzoek Drechtsteden	2001
Evaluatie woonkeus Drechtsteden	2001
Beleving van en opinies over ruimtelijke kwaliteit en welstand in Dordrecht anno 2000	2001
Verslag Geschiedt Wonen	2003
Migratie-onderzoek 2002	2003

Algemeen bestuur en maatschappelijke verkenningen

Dit is Dordt Een vergelijking met de 33 grootste steden in Nederland	2003
Opinies over de toekomst van Dordrecht	1998
Opinies over bestuur van de stad	1999
Evaluatie inspraakbeleid	2002
Succesvol lokaal ouderenhuisvestingsbeleid	2001
De sociale staat van Dordrecht	2001
Gezondheidsmonitor Zuid-Holland Zuid hoofdrapport en deelrapport: Dordrecht	2001
Omnibusonderzoek Barendrecht 2000	2001
Prognose Essenhof 2000-2015 (crematies en begravingen)	2000
Bereik/waardering voor info gem. Dordrecht	2002
Herhalingsmeting beeld van en belangstelling voor de Drechtsteden	2002
De stem van de burger	2002
Bezoekersonderzoek Dag van Dordt	2003
Evaluatie Dualisme 1 ^e fase	2003
Sociale Staat van Dordrecht 2001/2002	2003
Feiten, belevingen en trends Papendrecht	2003

Milieu

Gebruik toegangssysteem ondergrondse containers	2004
Onderzoek naar achtergronden onkruidbestrijdingsmiddelengebruik door particulieren	2003
Afvalscheiding: medewerking en verbeteringen	2003
Milieumonitor Dordrecht 2001	2002
Ruimte voor de rivier	2003
Belevingswaardeonderzoek oppervlaktewater Ridderkerk	2003

Bevolking

Bevolkingsprognose per wijk gemeente Dordrecht 2000-2015	2000
Huishoudenprognose 1998-2010	1998
Dordt op z'n droogst	jaarlijks
Dordt op z'n droogst digitaal	www.sociaalgeografischbureau.nl

Klanttevredenheid

Klanttevredenheidsonderzoek Wijklijn	2003
Toetsingskader voor kwaliteitsrapportage WOZ	2001
Klanttevredenheidsonderzoek Bureau Schuldhelpverlening Dordrecht	2002
Elektronische Dienstverlening Gemeente Dordrecht	2003
Klanttevredenheidsonderzoek Sociale Dienst Dordrecht 2000	2003
Klanttevredenheidsonderzoek WVG Dordrecht	2003
Klanttevredenheidsonderzoek WVG Zwijndrecht	2003
Klanttevredenheidsonderzoek Brandweer Dordrecht	2003

Bovenstaande lijst bevat een selectie van publicaties van het SGB.

Informatie/bestellen

telefonisch:	078- 639 64 65
schriftelijk:	Sociaal Geografisch Bureau Postbus 8 3300 AA DORDRECHT
e-mail:	Secretariaat SGB@dordrecht.nl
website:	www.sociaalgeografischbureau.nl
fax:	078- 639 8080